

‘De advocaat kan veel vaker het landelijk jurisprudentienummer gebruiken’

Jan Pieter Nepveu

journalist

Er bestaat geen opleiding tot juridisch informatiespecialist, juristen werkzaam in de bibliotheek van het kantoor missen doorgaans informatietechnische vaardigheid en de informatiespecialisten ontberen vaak een juridische achtergrond. Om in die leemte te voorzien hebben de bibliothecarissen van de grote kantoren enige jaren geleden Het Overleg opgericht.

De advocatuur is steeds bedrijfsmatiger gaan werken. Meer en meer worden de diverse ondersteunende afdelingen versterkt door informatie-afdelingen. ‘Ook de professionele kennismanager is een van die vakkrachten,’ zegt voorzitter van Stichting Het Overleg, Mieke Steinberg (Houthof Buruma). Samen met Paul Bartelings (Holland Van Gijzen), Elizabeth Bok (Baker & McKenzie), Elsbeth van Haselen (Van Doorne), Eric van der Klugt (DBBW) en Jeannette Soeters (Simmons & Simmons) is zij bestuurslid van Het Overleg.

Sinds de jaren tachtig komen de bibliothecarissen van grote kantoren in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam regelmatig bij elkaar om te overleggen, wat uiteindelijk geresulteerd heeft in Het Overleg. Stichting Het Overleg is in 2000 opgericht met het doel de vakbekwaamheid te verhogen van de zogenaamde kennismanagers, bibliothecarissen, informatiespecialisten, knowhow-medewerkers en documentalisten die werkzaam zijn bij advocaten- en notariskantoren en rechtsbijstandsverzekeraars.

Het werken in een profit-omgeving stelt specifieke eisen aan de informatiespecialist. Het Overleg biedt gelegenheid tot scholing en organiseert themabijeenkomsten voor het informatiepersoneel van alle advocatenkantoren. Hiermee wordt duidelijk voorzien in een vraag, constateert Paul Bartelings. De belangstelling voor de sessies, die geleid worden door top-consultants, neemt volgens hem alleen maar toe. ‘Helaas moeten we af en toe mensen zelfs op een wachtlijst plaatsen.’

BEHEER VAN DE STROMEN

Bibliotheken zijn veranderd in moderne kenniscentra waar soms tientallen medewerkers een onvoorstelbare hoeveelheid wetgeving, jurisprudentie en literatuur voor de advocaat toegankelijk moeten maken.

Bartelings: ‘In twintig jaar is er veel gebeurd. Op de kantoren is een enorme specialisatie opgetreden. Dus dan verandert de informa-

Elizabeth Bok

Foto: Chris van Houts

Foto: Jiri Büller

tiebehoefte. De advocaat kan niet meer volstaan met het bijhouden van de NJ of het NJB.' Mieke Steinberg kan zich de tijd goed herinneren dat er nog helemaal geen milieurecht bestond. 'En zie nu wat er alleen al op dat relatief nieuwe rechtsgebied aan elektronische informatiebronnen en e-mail-alerts verschijnt! Daar komt dan nog eens de hele Europese regelgeving bij, die ook weer een heel eigen publicatiestroom genereert.'

De nadruk is door de jaren heen komen te liggen op een goed collectiebeheer. Collecties omvatten niet alleen boeken maar ook steeds meer elektronische bronnen. Met name de organisatie van de know-how van een kantoor vergt aardig wat automatiseringskennis. Dat vraagt weer adequaat geschoold juridisch informatiepersoneel met de juiste instelling. Want de advocatuur is een veeleisende beroepsgroep, waar in de hectiek van het advocatenkantoor een negen tot vijf-mentaliteit niet op zijn plaats is. Een zekere dosis assertiviteit en goede communicatievaardigheden zijn essentieel.

WEIGERENDE UITGEVERS

De informatie-afdeling is er om het leven en werk van de advocaat aangenamer te maken. Bartelings: 'Hoe we dat doen? Door te zorgen dat hij sneller bij de juiste en dus relevante informatie komt, dat hij efficiënter kan werken en niet meer zelf stapels informatie hoeft door te spitten.' Gespecialiseerde advocaten verwachten snelle informatie op maat. Sommige bibliotheken verzorgen daarom zelf elektronische nieuwsbrieven, met hyperlinks die verwijzen naar relevante sites en informatie.'

Het Overleg stelt vast dat de bibliotheken bij hun poging juridische bronnen toegankelijker te maken, weinig medewerking krijgen van de uitgevers. Die gaan nog helemaal uit van hun eigen aanbod; ze

verdiepen zich niet echt in de bredere behoeften van de advocatuur en nemen te weinig werkelijk vernieuwend initiatief. De advocatuur (civiele en fiscale) zou gebaat zijn bij het tegelijkertijd kunnen raadplegen en doorzoeken van elektronische producten van meerdere uitgeverijen. Maar op het eigen portaal van de uitgever worden geen bestanden van concurrerende uitgevers ter beschikking gesteld.

Volgens de stichting is er dringende behoefte aan een van de uitgever onafhankelijk informatie-portaal. De komst van de diverse gratis toegankelijke sites van de overheid zou voor de reguliere uitgevers reden moeten zijn zich flexibel op stellen. Daarom is het op z'n zachtst gezegd opmerkelijk dat uitgevers weigeren het landelijk jurisprudentienummer te gebruiken. Elke rechterlijke uitspraak heeft een uniek LJN-nummer, dat bestaat uit twee letters en vier cijfers. Menig uitgever blijft echter alleen de 'eigen' bronvermelding hanteren.

Het valt Het Overleg trouwens ook op dat de advocaat zelf zich er nauwelijks van bewust is, dat hij dat landelijk jurisprudentienummer zelf zou kunnen gaan gebruiken. 'Vaak blijkt een advocaat de nummering zelfs niet eens te kennen!' zegt Elizabeth Bok. Een goede uitleg is te vinden op www.rechtspraak.nl.

GRATIS ONDERSTEUNING

Er zijn veel kantoren zonder informatiepersoneel, dus wat kan Het Overleg betekenen voor de advocaat zelf? Er is een website, met als hoofddoelstelling alle beschikbare kennis te delen. Het Overleg geeft op deze site niet alleen informatie over de bijeenkomsten, trainingen en opleidingen. Ook zaken als concept-kwaliteitshandboeken, rapporten, functieomschrijvingen en een vacaturebank voor informatiepersoneel staan de advocatuur gratis ter beschikking.

Vorig jaar organiseerde Het Overleg een grote sessie over kennismanagement. Aan die bijeenkomst is een enquête onder advocatenkantoren voorafgegaan, wat heeft geleid tot een rapport over kennismanagement binnen de advocatuur.¹

Een ander actueel onderwerp is de functietypering van juridisch informatiepersoneel. Er bestaan diverse omschrijvingen en namen voor dezelfde functie, en dat wekt verwarring. Veel advocaten weten niet welke kwaliteiten hun informatiepersoneel zou moeten hebben. Om niet teleurgesteld te raken in de informatiespecialist die je aanneemt, moet je dus een duidelijk beeld hebben van wat een kennismanager voor het kantoor kan betekenen. Aan welke eisen moet iemand voldoen als hoofd van het kenniscentrum of als wetenschappelijk medewerker? Daarom biedt Het Overleg functieprofielen aan die duidelijkheid verschaffen over de vereiste opleidingsniveaus.

Elizabeth Bok: 'Alleen als advocaat en kennismanager elkaar goed kennen en dus weten wat ze aan elkaar hebben, zal er tevredenheid over de dienstverlening van het kenniscentrum bestaan.'

Meer informatie: www.hetoverleg.org

NOOT

- 1 Op basis van dat onderzoek schreven Siemen Jongedijk en Luuk Matthijssen een voor dit blad geactualiseerd artikel – zie voorin dit nummer.